

Tartalmi különbségek az adóhatóság előtti képviseletben. (2012.04.08.)

Amikor valaki értesítést kap adóhatósági vizsgálatról, önkéntelenül összeszorul a gyomra. Először is azt kell ledöntenie, hogy felkérjen-e képviselőt vagy személyesen járjon el. A személyes eljárást senkinek sem tanácsolnám, mert már évekkel ezelőtt megszűnt a véletlenszerű kiválasztás. Ezért egy adóhatósági vizsgálatnak mindig konkrét vizsgálandó célja (célpontja) van. Ha képviselőt választunk, akkor fordulhatunk könyvelőhöz, ügyvédhez, adószakértőhöz, adótanácsadóhoz vagy okleveles adószakértőhöz. Ahhoz, hogy tudjuk, melyik a helyes választás, nézzük a tartalmi különbségeket.

A könyvelők egyértelműen az adóhatósági állásfoglalásokat követik. Bizonytalan adójogi helyzetben is a NAV -tól várják a segítséget. Egészen odáig elmennek, hogy nemrég egy könyvelői weblapon olyan könyvelői óhaj fogalmazódott meg, hogy az adóhatósági állásfoglalások bírjanak kötelező jogi erővel. Ennek az óhajnak a legnagyobb hibája, hogy ellentétes mind az Alkotmánnyal, mind az új Alaptörvénnyel. Kötelező magatartási szabályt ugyanis csak jogszabály írhat elő, NAV állásfoglalás nem. A könyvelői képviselet egy másik problémája éppen ezért még az, hogy a könyvelő elsősorban nem az ügyfélnek akar megfelelni, hanem az adóhatóságnak: „azt hallottam egy szakmai továbbképzésen egy NAV főosztályvezetőtől”, „olyan állásfoglalást adott ki a NAV”, stb. Telefonos hívásra azonnal ugranak, készséggel nyilatkoznak arról is amiről nem kellene. Az adóhatóság előtt azt kívánják sugallani: náluk rend van, minden részletkérdésben tájékozottak vagyunk. Az adójogszabályok értelmezési kérdéseit egymás közt vitatják meg, egyeztetik.

Az ügyvéd ugyanazt végzi adóügyekben, mint egyéb munkájuk során. Pusztán kapocs kívánnak lenni az ügyfél és az adóhatóság között. Mivel adójogi kérdésekben nem tájékozottak, ezért érdemben nem sokat tudnak hozzátenni az adójogi probléma elemzéséhez, ezért elsősorban eljárásjogi kérdésekben „kötekednek”. Ők azok, akik azonnal tiltakoznak, ha az adóhatóság túllépi az eljárási határidőket. Pedig ebből az ügyfélnek inkább előnye (elévülés) szokott származni, nem pedig hátránya. A bírósági eljárásban is elsősorban eljárási kifogást terjesztenek elő, pedig közigazgatási ügyekben eljárási jogszabálysértés esetén csak akkor van helye a határozat hatályon kívül helyezésének, ha az eljárási jogsértés az ügy érdemére döntően kihat. Ehhez nem elég, ha a kereset azt tartalmazza: mind számszerűségében, mind jogalap tekintetében vitatjuk a határozatban foglaltakat. Az adóhatóság gyakran az egyértelmű bizonyítékok elől is kitér például ilyen indoklással: „ők nem törvényben lévő, hanem a köznapi értelemben használt fogalmat alkalmazzák”.

Az adószakértők a legnehezebben kiszámítható képviselők. Ők adózási végzettséggel nem rendelkeznek, valamilyen egyéb hivatkozási alapjuk van a képviselt elvállalására. Életveszélyes olyan adószakértőt választani, aki arra hivatkozik, hogy ő az APEH (NAV)-nál volt például revizor. Sajnos a vagyonosodási vizsgálatoknál ezt volt a „sláger”. Ezért tudta az adóhatóság bíróság előtt is végig vinni készpénz-egyenleg módszerét, amelyik már az Szja törvény bevétel fogalmának sem felelt meg. Találébb, tartalmilag megfelelőbb megnevezés lenne az adószakértőre az „adóasszisztens” megnevezés. Olyanok, mint a természetgyógyászok az orvosokkal szemben: elsősorban tapasztalatra, gyakorlatra, kapcsolatokra hivatkoznak a szakképzettséggel szemben.

Adótanácsadó, okleveles adószakértő titulus már adóügyi végzettséget takar. Érdemi jogszabály értelmezést, képviseletet tőlük várhatunk el. Az adójogszabályok értelmezése speciális felkészültséget és szaktudást igényel. Az adóhatóság hatalmi pozíciójából fakadóan előnyben van az adózóval szemben. Az adóhatóságnál azonban csak nagyon kevés adózási végzettségű szakember van. Döntően jogászok értelmezik az adójogszabályokat. Az adójogszabályok értelmezésében nagymértékben befolyásolja őket a költségvetési elvárás, a bírság kényszer. Csak az adótanácsadó illetve okleveles adószakértő tud ellensúlyt képezni az „hatalom pótolja a tudást” adóhatósági szemlélettel szemben azzal, hogy „a tudás hatalom”.

Angyal József okleveles adószakértő